

L L E V A N T

Any XI

ARTA 10 Ju

DEU I PATRIA

PREUS

Artá, i comarca any 4 Ptas.
A fora id 6 »
Extranger id 10 »

El cinquantenari de l'Atlàntida.

Era la jòvintut verda i florida d'En Verdaguer, i dins les seues vepes hi havia un gran rebull de vi novell. Quelcom més alt que totes aquelles cançons de jaient popular que espargia a tot arreu germinava en sa fantasia creadora. Elj ovincell, amb forces d'atleta, volia emp endre una tasca major, tenia un irrefrenable desig de volar i coneixia que ses ales eren férrees i poderoses com les de l'àliga qui mouen tempestats.

I fou llavors que sa pensa, agitada i remoguda furiosament pel seu geni colossal, va concebre el gran poema geològic, un dels valors més positius de tota la literatura universal i, sense dupte, el millor poema que s'és escrit mai a Espanya.

Comensá a escriure'l amb una abrivada de gegant, per dir-ho amb les velles paraules del salmista, amb una exaltació tremenda, com ho sabem per algunes anécdotes que d'ell se'n contenen, i la Providència que havia suscitat el desvelament de Catalunya volgué que el poema madurás i arribás a fi benaventurada sostenguent En Verdaguer en son treball de cíclop.

Hi ha idees que pesen més que mons i el parir-les és un martiri. Amb l'esfors espantós i desesperat d'imaginació que feu el nostre poeta nacional per infantar l'Atlàntida quedá anemic i els metges li aconsellaren que anás a pendre els sanitosos oratges de la mar i així s'engrandí son horitzó poètic lo mateix que un cel qui s'esboira. Després de dos anys de rabejar-s'hi dins aquesta gran piscina del

11

Creador recobrá la salut i acabà l'Atlàntida que fou premiada en els Jocs Florals de 1877 i tots els critics l'alabaren fora mesura. Alló era una cosa insòlita un poema épica en els temps moderns i en catalá de més a més que si no era mort estava a l'agonia, segons deien... Pareixia que els critics, estupefactes davant el prodigi inesperat, havien pres per lema aquelles paraules de la sequència del Corpus amb les quals nosaltres casi casi hi estam conformes aplicades an En Verdaguer i a la seua obra de conjunt dins el renaixement catalá.

Quantum potes tantum aude,
quia major omni laude
nec laudare sufficis.

El poeta romanía consagrat per a sempre. El verb de Catalunya, repastat i ennoblit, se pot posar dignament al costat de les altres llengües literàries europees i una novella aurora apuntava a l'orient de la nostra pátria d'on n'havia de rajar un orde novell de segles...

En Cristòfol Colom tornà de la llarga navegació per la tenebrosa mar oceànica amb un continent a remolc per oferir-lo a la gran reina Isabel la Católica; En Verdaguer, muntat en l'ala beneida de les naus del Marqués de Comillas, cercá dins l'Atlàntic el taronger en flor de les Hespèrides i al trobar-lo l'arrencà per ferne ofrena a la senyora de sos pensaments, la llengua catalana,

Ara, una vegada més, com a tribut a la memòria del altíssim poeta, he tornada llegir l'Atlàntida i altre pic som romás

esglaiat d'admiració. Quina fantasia, quina potència tan colossal demostra aquest poema! Es una catarata d'inspiració on les idees s'estimben inflamades i en tumulte. Com la lava incandescent d'un volcá, és un seguit d'imatges originalíssimes i sempre tan extraordinàries que arriben a oprimir i aplastar materialment el lector, el qual queda anorresat i confús, com se veu tan mesquí i de forces tan migrades davant el titá de la poesia catalana, i encara queda arronsat i com aixelat davant la volada sublim d'aquesta águila real que un sols no pot seguir amb la vista. Tot aquell riu impetuós i bullent de poesia se precipita i roda amb solemne magestat selvatge per l'ample aqüeducte dels versos alexandrins i tot és palpitant de vida, llampegant de inspiració i ressonant amb aquella gran veu de moltes aigües de que ens parla l'Escriptura Santa.

Llum i tenebres, in endis horribles i vergers regaladíssims, titans i tota manera de monstres prodigiosos, mars recirades damunt devall per l'ira de Deu, montanyes amb les arrels a frec dels núvols, el portell de Gibraltar obert, enfonsament i ruina, confusió caòtica i tempestats horrenes, naixensa de la nova Hespèria; tot aixó és recullit en aquest poema, i posat a la tortura d'uns versos sonors plens, robustíssims que són un chor inmens de música polifónica cantant l'agonia d'un món que s'envenca... El magne esdeveniment geològic hi és descrit amb una plasticitat de baix relleu mural i amb una sublimitat tant sostinguda que un no ho creu sind llegeix el Poema grandió, que no sabem quant tindrà parid dins la literatura

espanyola.

Ara quant el reassava en el silenci de la meua cambra me corrien per tot el cós els calfrets i estremiments que hom experimenta abocatal caire vertiginós i marejador d'un abisme—perque l'Atlàntida és un abisme i gairabè sense fons— i sentia a la meua ànima una emoció que no séria capàs de donar entenenent.

Llavors més que mai vegí que Deu, per alsar un poble i empenyer-lo via amunt capia, son destí gloriós, fa participant a qualcú de la seua potència creadora, li infón una suprema alenada de vida, hi encén en son front la llum rustilant del geni, fa que sia una imatge un poc més acostada que la resta dels mortals a la seua divinitat—pélac sense riberes, centre i origen de tota bellesa—i l'envia perque escampi damunt les multituds ses paraules roents com a calius perque meni aquell poble per camins de llum i les fassi refermar l'història interrompida.

L'Atlàntida, amb tot i tenir les seues tares, és uu poema de tanta valor, és una obra tan monumental que és qualque cosa única dins tot quant s'és escrit en catalá, i que s'alsa amunt entremig de la literatura nostra da lo mateix que el xiprer entre els vimets, per servir me d'una imatge de Virgili;

Quantum lenta solent inter viburna cupressi,

Altres obres serán literàriament més perfectes, demostrarán un coneixement molt més profund del cor humá, serán més pulides i de factura més moderna, però comparáu volada amb volada i haureu de dir que la d'En Verdeguer és la més sublim; que la seua fantasia, fumant i tronant i envolupada amb núvols de tempesta com el Sinai és la d'un àngel i la dels altres és més humana i per aixó mateix, a vegades, més agradable; que la seua inspiració i ens referim sempre a l'Atlàntida—és una mena de Niágara que assorda les orelles, umpl els ulls d'estupor i l'ànima d'éxtassis, i la dels altres és un núvol, més

clar i net si voleu, que, en lloc de trocejar els arbres i descaivar les roques, se complau de ésser son mirall, que rega les flors i allisa l'herbey, però a la fi és un rierol...

I damunt tot aixó que hem dit, a l'Atlàntida encara hi ha una altra cosa que tal volta és més admirable i corprenedora? el llenguatge. El léxic és triat i abundosíssim, l'estil autènticament català pastant, amb una discreta moderació, les formes antigues i les del llenguatge vivent; lo qual és una espècie de miracle si consideram els mitjans de que porien dispondre els escriptors d'ara fa cinquanta anys.

Peró d'aixó en parlaren en l'article qui vindrá...

FELI X

Vida de l'Església

Deia que donat el caràcter canviadís de l'homo i la dificultat de practicar unes veritats que contrarien les passions humanes, és necessari que l'Església guardi i fassi guardar fealment el depòsit de veritats que Deu li ha confiat, i afageisc are que por no ser adulterades aquestes veritats és menester que Deu li assistesqui.

Axis Ell ho prometé: « Anau, digué a n'els apóstols, ensenyau a totes les nacions, ensenyau-les a *guardar tot lo que jo vos he ensenyat* jo estaré amb voltros fins a la fi del món.

Lo primer les diu que guardin tot lo que les havia ensenyat, que res sia canviat, augmentat ni disminuít; lo segón les promet le seua assistència com si digués no temeu encare que sieu frágils i canviadissos, jo fortificaré la vostra fragilitat i vos faré inmutables; vos donaré llum per coneixer sempre quina sia la veritat que jo abans vos he ensenyada i si l'estúcia dels meus inemics i si la forsa armada dels meus contraris vos volen obligar a mitigar o adulterar algún article del meu códig, no temeu, vos donaré paraules amb que poder-los confondre i forsa per ressitir si és menester a l'espasa i a les fogateres, la mort.

Deu ha parlat; per boca de Jesucrist ha promés formalment assistir sempre a l'Església perque puga sense por ni recel, guardar, ensenyar, interpretar les veritats per Ell mateix ensenyades.

Si Deu ha parlat ¿qui duptará de la

veritat de la seua promesa?

Si Deu ha parlat ¿qui duptará de la veritat ensenyada per l'Església?

Si Deu ha promés la seua assistència a l'Església, ¿qui pretendrá negar o posar a dubtes les seues ensenyances, que pretendrá explicar per sí mateix les veritats contengudes en el Depòsit Sagrat, la Sagrada Escritura, que a l'Església i solament a ella s'ha confiat?

RUFO

Secció Consultativa

DE TU A TU

A L. Inca. Las causas del enracimiento de los aceites no son del todo conocidas. Parece que la luz, el aire la humedad y tal vez algún otro factor contribuyen a volver rancios a los aceites. No conozco, remedios duraderos para corregir este defecto.

F.S.—L'estat, obliga als Ajuntaments a donar a sos Secretaris el sòu qu'actualment "perceben"? Aquests són avui un Cos del qual sols en formen part aquells un a qui s'els ha otorgat el corresponent títol?

CONTESTACIO

El Estatuto municipal señala sueldos mínimos para las dos categorías del cuerpo de Secretarios.

Estos sueldos son de 4000 ptas. para poblaciones de dos a cuatro mil habitantes (art. 37 R.D. 23 Agosto de 1924). Tienen también derecho quinquenios que regula el art. 39 de la misma disposición; « Los Secretarios de Ayuntamiento tendrán derecho a un aumento de 500 ptas por cada cinco años de servicios al frente de una Secretaría en propiedad. Los quinquenios no podrán exceder del cincuenta por ciento del sueldo.

Los Secretarios que ejercian a la publicación del Reglamento citado, tienen derecho a la estabilidad y permanencia en el cargo, formando en el escalafón del cuerpo; cuyo escalafón se aprobó por R.O. de 8 Noviembre de 1925.

Si a la publicación de aquel Rto. hubiera algún Ayuntamiento que tuviera asignado a su Secretario un sueldo superior a los indicados, no podrá reducirlo mientras el cargo no quede vacante (art. 38) pues siempre ha de entenderse que el sueldo y quinquenios señalados son un mínimo obligatorio para los Ayuntamientos.

Si el pueblo a que V. se refiere tuviere mayor número de habitantes o si precisa V. alguna aclaración, queda siempre a sus órdenes,

Victor de Font Cuberta.

De Son Servera

De molt solemne i animada se pot calificar la festa que amb motiu de la conclusió del Mes de Maria celebraren el 29 de Maig proposat les Filles de la Puríssima d'aquesta vila.

A la Misa de les vuit tengueren Comunió General, que per cert durá larga estona i a les deu l'Ofici, en el qual el Rt. P. Queralt; de la Congregació de la Missió ensalsá les glories de la Immaculada en termes eloquentíssims.

Totes elles el decapvespre prengueren part en la solemne processó acostumada. La música heí assistí també.

A entrada de fosca es feu el sorteig dels objectes qu'es rifaren en el Convent de les Germanes Franciscanes.

Están d'enhorabona el seu Director i la Associació sencera.

CAP A AMERICA—S'en hi anaren En Pere A. Andreu Carbonell amb la seva Catalina Nebot (a) Terres juntament amb la seva esposa i filla i Antonia Brunet (a) Revegona.

Felis viatge i prosperitat.

DESGRACIA—Tengué la de caura de l'escala en que enblanquinava, Na Margalida Ballester, amb tanta ma a sort qu'es fracturá un bras.

Li desitjam pronta i complet restabliment.

Corresponsal

FESTA DE LES ESPIGUES

Com cada any, l'Adoració Nocturna d' Artá ha triat un lloc aont fer-hi tan hermosa festa i han escuit l'Oratori de St Salvador, fent-se en la nit de Cincogemí, de la següent manera:

A les 11 del vespre, surti del Convent dels P.P. Franciscans, una processó, formada per tots els adoradors i els homos i dones que volgueren anar a fer una nit en companyia de Jesús. En ella heí tocava una música. Arribaren a l'Oratori cantant l'himne propi de l'Adoració; esposaren el Santíssim, tot cantant homos i dones el *Pange lingua i el Vexilla Regis*. Després resaren matines, i les oracions reglamentaries dels adoradors, i tot seguit feu una plática, el Rt P. Rafel Ginard.

Després de la plática comensaren les torns de vel-la que duraren fins a les

3 de la matinada.

A les 3 comensá la Missa solemne en la qual cantaren a *Missa d'Angen* el chor de Sta E Isabet, alternae amb un d'homos. En la Missa s donà la Comunió, que rebé casi tot-hom. Acabada la Missa, amb el Santíssim i formant processó sortiren a beneir els camps, cantant després tot-hom el *Te Deum*, i acabá altra volta a les 4 i mitja del matí amb una processó solemne cap al Convent, cantant-se una salve i després el P. Rafel Ginard doná les gràcies a tots els concurrents, qu'eren molts.

DE CANOSTRA

DEL TEMPS

Aquesta desena és estada be de juny. La major part dels dies calents, de bon sol. Unicament dia 5 va fer algunes ruixades mesclades amb calabruixó. Ja el dia abans havia fet tempestat; però molt de renou i poca pluja.

AGRICOLES

Pe'l juny la faus al puny. Per tot se sega de bon deveres D'ordis en queden ja pocs de drets i molts en vesteixen ja en els blats. De faves n'hi ha ja moltes de batudes i reten un poc més de lo que s'esperava. Les figueres tenen molts de figons; heí haurá moltes figures flor.s

COLONIA ESCOLAR

Per formar part de les Colònies Escolars qu'organisa la Diputació han estats designats: per la d'els nins; Josep Valls Troya i Jaume Sancho Lliteras i per la de nines Bárbara Sancho Miquel.

LA ROSA

Encara seguim amb rosa. Ademés dels nins morts de que donam compte en el «Registre» está gravíssima una nineta d'en Manuel Marín. I ahir morí una nineta d'En Bernat Barrió.

LA VACANT DE SEGRE-TARI

La "Gaceta de Madrid de dia 3 d'aquest més, publica una R. O. obrint un concurs pel plaç de 30 dies per cubrir algunes vacants de Segretaris d'Ajuntaments de 1ª categoria i entre altres de Mallorca hi figura la del Ajuntament de la nostra vila amb el sou de 5.000 pts anuals.

JUTGE I FISCAL.

S'han rebuts ja els nomenclaments de jutge municipal a favor de D. Pere Amorós Amorós i el de Fiscal a favor de D. Miguel Garau Femenias. Rebin la enhorabona.

MORTA

Ahir, dijons entregá l'anima a Deu sa mare Na Margalida Passeta, esposa de l'amo'n Tiá Sua després de penosa i llarga malaltia. Deu la tenga a la Glòria i rebí sa familia el nostro condol.

SUSCIRPCIÓ

per regalar a D. Lluís Pascual González les insignies de la Creu de Beneficencia 1ª. classe amb distintiu negre i blanc:

Suma anterior	617 000
D. Pere Moragues Bllón	5'00
D. Pere Amorós Amorós	5 00
Director i Junta Directiva de la Creuada d'amor Divi. Palma	25'00
La Caixa Rural d'Artá	25'00

Total 677'00

Relligioses

PARROQUIA

Diumenge a l'hora a costumada heí haurá la Comunió General de les Filles de la Puríssima.

CONVENT

Dia 12 i 13 tendrá lloc la festa civic-relligiosa dedicada al Titular St. Antoni de Pàdua amb carrossa, corregudes de cintes, revetla i demés actes populars; i en la part relligiosa, completes, comunió, novena i Ofici solemníssim en el que predicarà el Rt. P. Vicens Queralt de la Missió,

REGISTRE

MORTS

Dia 31—Elisabet Pastor Canet
(a) Cafena de 9 mesos, de rosa.

Dia 31—Margalida GInard i Mes-
tre (a) Monseriva de tres anys, de ro-
sa.

Dia 8—Jaume Alzamora Bisbal
de 1 any de rosa, fiy d'en Juan de
Son Ramón.

CASAMENT

Antoni Artigues Torrens (a) Cinto
amb Maria Fuster, Fuster (a) Guixona
farrins.

FULLS D'ESTAMPES

N'hem rebut un bon sortit.

Preu d'are

Una pesseta cada full

NAIXAMENTS

Dia 1 juny —Margalida Amorós.
Ferrer de Sa Font Calenta fiy d'en
Francesc i Na Maria

Dia 1—Juan Llinás Danús fiy d'en
Pere Descals, i Francinaina.

Dia 5^a—Francinaina Sancho Mo-
rey fia de Antoni Caragol i Catalina
Ciurella

Mercat d'Inca

Bessó (quintà) 156'00 pesetes.

Blat (cortera) 31'50 id.

Xeixa a 32'00 id.

Ordi mallorquí a 19'00 id

id. Forasté a 18'50 id.

Civada mallorquina a 16'50 id.

• forastera a 16'00 id.

Faves veyes i cuitores a 39'00

id. malcuitores a 35'00

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA L E

ANTONI GILI (A) COMUNA

Y

B^{ME}. FLAQUER (A) MANGOL

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA

DE PREUS

ENCARREGS A DOMICILI

Palma -- Banch de S'oli, 24

DIRECCIO Artá-- Can Mangol, Angulo

• --Can Comuna Gentro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
CUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I PONEDORES, INCUBADO-
RES; ANELLES. PLANS I CONSULTES'

—(A) CONSELL-MALLORCA—

ALMACENES I ATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39 a 149

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA

Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES

PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Ensaïmades i panets

En lloc se troben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

DEN

Miquel Roca Castell

A sa botiga heu trobareu sempre pans
panets alletes, bescuits, rollets, i tota
cast. d pasticeria.

TAMBÉ SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DSPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá i Palma i heu
va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota
classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 8. An es cos-
tat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º. 5

LAS NOVEDADES

EN

Tejidos

Merceria

Perfumeria

DE JUAN VICENS

CALLE DE ANTONIO BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació.

Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Escursions a Ses Coves, Calarratjada i demés
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.

Id Son Servera n.º 29

ARTÁ.

NAUMAN
MAQUINAS PARA
COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI